

МИЛОШ МАРИНКОВИЋ-СРБИЈА УМЕТНИЦА КОЈА ЋЕ ЖИВЕТИ ВЕЧНО

Када би нас неко упитао да наведемо име једног композитора, сигурно бисмо се прво сетили величанствених имена попут Баха, Моцарта, Бетовена, Шуберта... Да, они јесу великани европске уметничке музике, али хајде да научимо себе да нам у оваквој прилици први на ум падну један Корнелије Станковић, Стеван Мокрањац, Јосиф Маринковић, Петар Коњовић, Стеван Христић, Милоје Милојевић... Српско музичко наслеђе невероватно је богато и заиста имамо чиме да се дичимо, али једно женско име ипак привлачи посебну пажњу. Родом из срца Шумадије, из Крагујевца, Љубица Марић била је прва, и до данас остала највећа српска композиторка.

Рођена 1909. године, још од раног детињства показала је склоност и огромну даровитост за музику. Као мала преселила се у Београд, тако да се крагујевачких дана готово ни не сећа. Свој таленат прво је као девојчица испољила кроз учење свирања на виолини, да би потом, уз композитора Јосипа Славенског открила чаробан свет компоновања. И инструмент и композицију изучавала је у Српској музичкој школи у Београду, где је дипломирала на оба одсека. Храбра и изузетно талентована, Љубица Марић се 1929. године упутила у Европу, у Праг, не би ли своје уметничко умеће и знање додатно развијала. На Прашком конзерваторијуму је поред усавршавања виолине и компоновања код најеминентнијих стручњака, своје музичко образовање употпунила студијама дириговања, а касније и студијама клавира у Берлину. О њеном диригентском таленту довољно сведочи чињеница да је наша Српкиња, Љубица Марић, била прва жена диригент у Европи која је дириговала једним симфонијским оркестром! И не само то, наша композиторка је још као студенткиња, али и касније освајала бројне награде на европским музичким такмичењима.

Путујући по Европи, Љубица се упознала са савременим авангардним уметничким струјама. Потпуно је овладала актуелним композиционим техникама, те је делима попут Музика за оркестар, Гудачки квартет, Дувачки квинтет, стала раме уз раме са својим европским колегама. Но, вративши се у Србију, компози-

торка се окренула истраживањима филозофске природе, а жеља за спознавањем недокучиве тајне исконског и суштинског у човековом бићу, често ју је наводила да при компоновању досегне за архаичним елементима и фолклорним изворима. Упркос боравцима у иностранству, њен српски дух није јој дозволио да га се тако лако одрекне. Љубица Марић гајила је посебан однос како према српској народној музици, тако и према духовном музичком наслеђу, али и према српској средњовековној историји и књижевности. Омузикаљивала је текстове из најразличитијих извора – од средњовековних српских стихова, до стихова Горског Вијенца. Споменимо овде маестрално дело Песме простора; писано на текстове стећака босанских богумила, и поред своје звучне авангарде, управо открива ауторкино мајсторство да изрази ту сасвим другу, мистично-хришћанску димензију. Љубица Марић пажљиво је проучавала Мокрањчев Осмогласник и често у њему налазила корене својих инспирација. Понекад је композиторка у својим остварењима директно цитирала одабране мелодије из богатог српског фолклора, а некада су јој оне само послужиле као надахнуће, као врело на које би дошла да се напоји звуцима српског села, а онда оригиналним и инвентивним решењима своје доживљаје преносила на нотни папир. Плод таквог уметничког рада су и композиције Пасакаља или Музика октоиха које одишу богатим и креативним стапањем српске традиције са савременим европским музичким језиком.

Мало је познато да је ова свестрана српска уметница иза себе оставила и литерарне, ликовне и вајарске радове. Изван тајанственог и загонетног света уметничког стварања, Љубица је живела мирним и повученим животом, без жеље за превеликом популарношћу. Професорску дужност предано и марљиво је обављала у Музичкој школи „Станковић“ и на Музичкој академији у Београду. Била је члан САНУ и добитник награда за животно дело.

Стваралачка филозофија ка духовном и медитативном, те исконском и чистом човековом бићу, подарила је њеној уметности универзални, свеprisутни и ванвременски језик. Иако је преминула 2003. године, Љубица кроз своју музику још увек живи са нама, као што и ми живимо са њом. И тако ће и остати. Све док буде било нас, српског народа и српских уметника који ће чувати, неговати и изнова оживљавати ову ризницу националног музичког блага коју нам је наша Српкиња подарила.